

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»
КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ МЕДИЦИНИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗМІСТУ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
навчальної дисципліни
«Економіка охорони здоров'я»**

**ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 19 «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»**

Підготували: завідувач кафедри, к.мед.н., доцент
Божук Б.С.
професор кафедри, д.мед.н., професор
Солоненко І.М.
доцент кафедри, к.мед.н. Сабліна Л.В.
професор кафедри, д.мед.н., доцент
Короленко В.В.

Методична розробка розглянута та схвалена на
засіданні кафедри *прикладної медицини*
Протокол № 18 від 26 червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Божук Б.С.

Київ – 2025

Вступ.

Здоров'я населення є важливою складовою стратегії розвитку України, як це зазначено в таких стратегічних документах, як «Стратегія сталого розвитку України до 2030 року» та «Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на 2021-2030 роки». Вони визначають охорону здоров'я як пріоритет у розвитку соціальної сфери та наголошують на важливості забезпечення доступу до якісної медичної допомоги для всіх громадян.

«Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на 2021-2030 роки» акцентує увагу на необхідності підвищення рівня доступності, якості та ефективності медичних послуг. Здоров'я громадян є основою для забезпечення соціальної та економічної стабільності країни.

Збереження та покращення здоров'я населення також декларується як основний напрямок у «Національній стратегії у сфері прав людини», де право на здоров'я визнається основним правом людини, яке повинно бути доступним для всіх, незалежно від їхнього соціального чи економічного статусу.

Практичні заняття забезпечують вироблення навичок в актуальних питаннях державного управління, політики і стратегії розвитку системи охорони здоров'я, надають можливість застосування здобутих під час опанування теоретичного матеріалу знань при виконанні конкретних завдань та здобуття практичних навичок слухачів, розвитку критичного та творчого мислення, вмінь конкретного використання опанованого понятійного апарату в сучасній Україні. Активна участь здобувачів в виконанні практичної роботи сприяє набуттю умінь щодо формулювання позицій в ділових паперах, письмового викладання змісту своєї думки. Навички оформлення ділових паперів, чітке і коротке викладення певного управлінського акту, будуть сприяти підвищенню якості магістра громадського здоров'я.

Практичне заняття № 1 (2 години)

Тема 1. Аналіз використання медичної допомоги

Мета: визначити переваги і недоліки оцінки доступності та якості використання медичної допомоги на муніципальному рівні.

Завдання:

1. Скласти економічну карту процесу надання медичної допомоги на муніципальному рівні.
2. Визначити найбільш оптимальний підхід до оцінки впливу окремих чинників на стан здоров'я населення.
3. Визначити переваги і недоліки обраного підходу.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: підготовка до практичного заняття включає прослуховування лекції, огляд

літератури та документів з даного питання; складання плану дій та основних кроків його реалізації. Визначити методи контролю за виконанням плану дій.

Регламент проведення практичного заняття: 15-20 хв. обговорення мети і завдання, 45-60 хв. виконання практичного завдання, 15-20 хв. презентація.

Навчальні цілі: в результаті практичної роботи слухач набуває **умінь** оцінювати вплив окремих чинників на стан здоров'я населення, навичок з проведення оцінки та знання основ методу.

Оцінювання здобувачів: за 100-бальною системою оцінювання знань, умінь і навичок.

Список рекомендованої літератури:

1. Солоненко Н.Д. Економіка охорони здоров'я: навч. посібник. К.: Вид-во НАДУ, 2005. 416 с.
2. Економіка охорони здоров'я: підручник /За заг. ред. В.Д. Парія; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 288 с URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/7397>
3. Комплект індивідуальних завдань: складається з літературного джерела (1), роздаткового матеріалу.

Практичне заняття № 2 (2 години)

Тема 2. Вплив медичного страхування на використання медичної допомоги та прийняття рішення щодо придбання страхового полісу

Мета: визначити переваги і недоліки медичного страхування і його різних форм.

Завдання:

1. Пояснити поняття медичного страхування, види його програм, основні проблеми страхування (страхове зловживання і упереджений відбір) та шляхи їх подолання.
2. Визначити найбільш оптимальний підхід до медичного страхування.
3. Визначити переваги і недоліки обраного підходу медичного страхування.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: підготовка до практичного заняття включає прослуховування лекції, огляд літератури та документів з даного питання; складання плану дій та основних кроків його реалізації. Визначити методи контролю за виконанням плану дій.

Регламент проведення практичного заняття: 15-20 хв. обговорення мети і завдання, 45-60 хв. виконання практичного завдання, 15-20 хв. презентація.

Навчальні цілі: в результаті практичної роботи слухач набуває **умінь** оцінювати вплив на здоров'я, навичок з проведення оцінки та знання основ методу.

Оцінювання здобувачів: за 100-бальною системою оцінювання знань, умінь і навичок.

Список рекомендованої літератури:

1. Солоненко Н.Д. Економіка охорони здоров'я: навч. посібник. К.: Вид-во НАДУ, 2005. 416 с.
2. Економіка охорони здоров'я: підручник /За заг. ред. В.Д. Парія; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 288 с URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/7397>
3. Комплект індивідуальних завдань: складається з літературного джерела (1), роздаткового матеріалу.

Практичне заняття № 3 (2 години)

Тема 3. Вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища в управлінні системою охорони здоров'я на муніципальному рівні.

Мета: визначити роль впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища в управлінні системою охорони здоров'я на муніципальному рівні.

Завдання:

1. Визначити поняття зовнішнього та внутрішнього середовища для закладу охорони здоров'я, методи оцінки факторів зовнішнього та внутрішнього середовища (SWOT-аналіз, PEST-аналіз, SMART-підхід)
2. Скласти карту процесу децентралізації управління.
3. Визначити найбільш оптимальний підхід оцінки впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
4. Визначити переваги і недоліки обраного підходу.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: підготовка до практичного заняття включає прослуховування лекції, огляд

літератури та документів з даного питання; складання плану дій та основних кроків його реалізації. Визначити методи контролю за виконанням плану дій.

Регламент проведення практичного заняття: 15-20 хв. обговорення мети і завдання, 45-60 хв. виконання практичного завдання, 15-20 хв. презентація.

Навчальні цілі: в результаті практичної роботи слухач набуває **умінь** оцінювати вплив на стан громадського здоров'я окремих чинників, навичок з проведення оцінки та знання основ методу.

Оцінювання здобувачів: за 100-бальною системою оцінювання знань, умінь і навичок.

Список рекомендованої літератури:

1. Солоненко Н.Д. Економіка охорони здоров'я: навч. посібник. К.: Вид-во НАДУ, 2005. 416 с.
2. Економіка охорони здоров'я: підручник /За заг. ред. В.Д. Парія; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 288 с URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/7397>
3. Комплект індивідуальних завдань: складається з літературного джерела (1), роздаткового матеріалу.

Практичне заняття № 4 (2 години)

Тема 4. Рольова гра ”Проведення переговорів та укладання контракту між розпорядником коштів та медичним закладом”

Мета: визначити алгоритм проведення переговорів в управлінні системою охорони здоров'я на національному та муніципальному рівнях.

Завдання:

1. Скласти план переговорів (підготовка, початок, обговорення, досягнення домовленості, контроль виконання), визначити їх вид (співпраця, конкуренція, компроміс).
2. Визначити рольові функції.
3. Визначити переваги і недоліки обраного підходу.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: підготовка до практичного заняття включає прослуховування лекції, огляд

літератури та документів з даного питання; складання плану дій та основних кроків його реалізації. Визначити методи контролю за виконанням плану дій.

Регламент проведення практичного заняття: 15-20 хв. обговорення мети і завдання, 45-60 хв. виконання практичного завдання, 15-20 хв. презентація.

Навчальні цілі: в результаті практичної роботи слухач набуває **умінь** щодо проведення переговорів з фінансування медичного закладу та знання основ методу.

Оцінювання здобувачів: за 100-бальною системою оцінювання знань, умінь і навичок.

Список рекомендованої літератури:

1. Солоненко Н.Д. Економіка охорони здоров'я: навч. посібник. К.: Вид-во НАДУ, 2005. 416 с.
2. Економіка охорони здоров'я: підручник /За заг. ред. В.Д. Парія; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 288 с URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/7397>
3. Комплект індивідуальних завдань: складається з літературного джерела (1), роздаткового матеріалу.

Практичне заняття № 5 (2 години)

Тема 5. Розрахунок витрат виробника медичних послуг. Розрахунок та розподіл накладних витрат в діяльності лікувально-профілактичних закладів.

Мета: Визначити ефективність витрат в управлінні системою охорони здоров'я на муніципальному рівні та на рівні лікувально-профілактичного закладу.

Завдання:

1. Скласти карту витрат з урахуванням чинної «Методики розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування».
2. Визначити найбільш оптимальний підхід вкладу фінансів (витрат).
3. Проаналізувати переваги і недоліки обраного підходу.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: підготовка до практичного заняття включає прослуховування лекції, огляд

літератури та документів з даного питання; складання плану дій та основних кроків його реалізації. Визначити методи контролю за виконанням плану дій.

Регламент проведення практичного заняття: 15-20 хв. обговорення мети і завдання, 45-60 хв. виконання практичного завдання, 15-20 хв. презентація.

Навчальні цілі: в результаті практичної роботи слухач набуває **умінь** щодо розрахунку витрат лікувально-профілактичного закладу на поточну діяльність та знання основ методу.

Оцінювання здобувачів: за 100-бальною системою оцінювання знань, умінь і навичок.

Список рекомендованої літератури:

1. Солоненко Н.Д. Економіка охорони здоров'я: навч. посібник. К.: Вид-во НАДУ, 2005. 416 с.
2. Економіка охорони здоров'я: підручник /За заг. ред. В.Д. Парія; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 288 с URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/7397>
3. Комплект індивідуальних завдань: складається з літературного джерела (1), роздаткового матеріалу.

Практичне заняття № 6 (2 години)

Тема 6. Методи оплати надавачів медичних послуг. Ціноутворення у сфері охорони здоров'я.

Мета: визначити переваги і недоліки ринку у сфері охорони здоров'я на національному і муніципальному рівнях.

Завдання:

1. Основні характеристики ринку у сфері охорони здоров'я.
2. Складові вартості медичних послуг з урахуванням чинної «Методики розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування».
3. Поняття медичної допомоги, медичного обслуговування, медичної послуги, реабілітаційної допомоги, реабілітаційної послуги.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: підготовка до практичного заняття включає прослуховування лекції, огляд літератури та документів з даного питання; складання плану дій та основних кроків його реалізації. Визначити методи контролю за виконанням плану дій.

Регламент проведення практичного заняття: 15-20 хв. обговорення мети і завдання, 45-60 хв. виконання практичного завдання, 15-20 хв. презентація.

Навчальні цілі: в результаті практичної роботи слухач набуває **умінь** стосовно визначення вартості медичних послуг та знання основ методу.

Оцінювання здобувачів: за 100-бальною системою оцінювання знань, умінь і навичок.

Список рекомендованої літератури:

1. Солоненко Н.Д. Економіка охорони здоров'я: навч. посібник. К.: Вид-во НАДУ, 2005. 416 с.
2. Економіка охорони здоров'я: підручник /За заг. ред. В.Д. Парія; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир: ТОВ «Видавничий дім "Бук-Друк"», 2021. 288 с URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/7397>
3. Комплект індивідуальних завдань: складається з літературного джерела (1), роздаткового матеріалу.

Практичне заняття № 7 (2 години)

Тема 7. Підвищення ефективності фінансування у сфері охорони здоров'я в Україні.

Мета роботи: Обґрунтувати напрями підвищення ефективності фінансування у сфері охорони здоров'я в Україні.

Завдання:

1. Поняття про джерела фінансування витрат на охорону здоров'я (оплата готівкою, оплата роботодавцем за своїх працівників, збирання ризику). Організаційні системи фінансування витрат на охорону здоров'я (збір податків, соціальне страхування, оплата пацієнтами: участь у витратах, участь у здійсненні видатків, що пов'язані із страхуванням, відрахування, оплата послуг безпосередньо готівкою). Визначити переваги і недоліки різних систем фінансування охорони здоров'я.
2. Обґрунтувати перспективи розвитку закладу охорони здоров'я з урахуванням фінансування в рамках програми медичних гарантій та інших джерел фінансування.

Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичного заняття: підготовка до практичного заняття включає прослуховування лекції, огляд літератури та документів з даного питання; складання плану дій та основних кроків його реалізації. Визначити методи контролю за виконанням плану дій.

Регламент проведення практичного заняття: 15-20 хв. обговорення мети і завдання, 45-60 хв. виконання практичного завдання, 15-20 хв. презентація.

Навчальні цілі: в результаті практичної роботи слухач набуває **умінь** стосовно оцінки та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів у сфері охорони здоров'я та знання основ методу.

Оцінювання здобувачів: за 100-бальною системою оцінювання знань, умінь і навичок.

Список рекомендованої літератури:

1. Солоненко Н.Д. Економіка охорони здоров'я: навч. посібник. К.: Вид-во НАДУ, 2005. 416 с.
2. Економіка охорони здоров'я: підручник /За заг. ред. В.Д. Парія; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 288 с URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/7397>
3. Комплект індивідуальних завдань: складається з літературного джерела (1), роздаткового матеріалу.